

Cluster SMEs

รายงานการศึกษา

เครือข่ายวิสาหกิจ

อุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์

จังหวัดสุพรรณบุรี

สำนักงาน

ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง

และขนาดย่อม กรกฎาคม 2551

สารบัญ

		หน้า
บทที่ 1	เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	1-12
	▪ ภาพรวมของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	1
	▪ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของเครือข่ายวิสาหกิจ อุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	2
	▪ การประเมินศักยภาพการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ อุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	11
บทที่ 2	แผนภาพเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	13-14
บทที่ 3	แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	15-30
	▪ แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรม ข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	15
	▪ โครงการนำร่องของจังหวัดสุพรรณบุรี	18

บทที่ 1

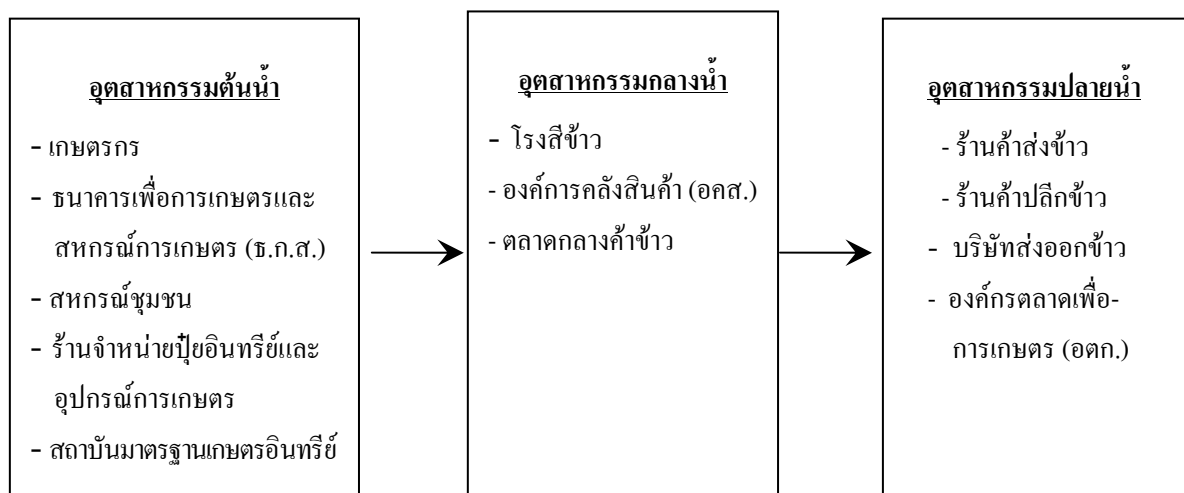
เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ภาพรวมของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นครัวของโลก โดยเป็นผู้นำผลิตอาหารปลอดภัยสู่สากล ข้าวเป็นสินค้าอาหารที่ประเทศไทยส่งออกเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ปัจจุบันผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศมีความต้องการบริโภคอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้น ข้าวเกษตรอินทรีย์จึงมีแนวโน้มความต้องการเพิ่มสูงขึ้นทั้งในและต่างประเทศ เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูง

จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคกลาง เนื่องจากมีสภาพพื้นที่เหมาะสม มีทรัพยากรแหล่งน้ำ และปัจจัยแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การทำนา เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญในการปลูกข้าว ปัจจุบัน มีเกษตรกรกลุ่มหนึ่งหันมาปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นวิถีการเกษตรแบบธรรมชาติ ไม่ใช้สารเคมีในการปลูก ส่งผลดีต่อผู้เกษตรกรและผู้บริโภค และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์

เมื่อพิจารณาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ทั้งระบบแบบครบวงจร ตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำจะพบว่ามีกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องหลายกลุ่ม ดังแสดงในแผนภาพ 1

ภาพ 1 แสดงความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

การวิเคราะห์เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ ที่นำเสนอต่อไปนี้เป็น การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของเครือข่ายวิสาหกิจด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน โดยใช้หลักการวิเคราะห์ Diamond Model วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ประกอบกับการศึกษาข้อมูลขั้นปฐมภูมิจากการ สันทนากลุ่มกับผู้เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2548 ณ โรงแรมคุ้มสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

1. เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต

1.1 บุคลากรมีความเชี่ยวชาญ

จังหวัดสุพรรณบุรีมีบุคลากรที่เป็นนักวิจัยที่เชี่ยวชาญ จากสถาบันวิจัยข้าว หรือจาก ศูนย์วิจัยพืชไร่จังหวัดสุพรรณบุรี ที่สามารถถ่ายทอดความรู้วิธีการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ มีเกษตรกรที่มี ประสบการณ์และความชำนาญในการปลูกและผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ จนได้รับคัดเลือกให้เป็นเกษตรกร ดีเด่น พร้อมทั้งจะเผยแพร่ความรู้ในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ ให้แก่เกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรี หรือ ในพื้นที่ใกล้เคียง

1.2 ความอุดมสมบูรณ์ทางกายภาพ

จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการทำเกษตร อินทรีย์ เนื่องจากมีระบบชลประทานครอบคลุมร้อยละ 73.9 ของพื้นที่เกษตรกรรม มีแหล่งน้ำธรรมชาติ รวม 550 แห่งสภาพพื้นที่จึงมีความเหมาะสมในการทำนาข้าวเกษตรอินทรีย์

1.3 การสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ

มีหน่วยงานภาครัฐบาลที่สนับสนุนเงินทุนให้เกษตรกรและโรงสีข้าวในพื้นที่ โดย การสนับสนุนเงินกู้โดยตรงและการรับจำนำข้าวเปลือก ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธ.ก.ส.) องค์การตลาดเพื่อการเกษตร (อตก.) และองค์การคลังสินค้า (อคส.)

1.4 แหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรและเชิงอุตสาหกรรม

ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีแหล่งให้ความรู้และบริการด้านเทคโนโลยีการเกษตร และ อุตสาหกรรมที่หลากหลาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการผลิตข้าว ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าวสุพรรณบุรี สถานี พัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี และสถาบันการศึกษาที่ครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนการ พัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม ที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านเกษตรค่อนข้างสมบูรณ์

1.5 การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ซึ่งมีตลาดรองรับผลผลิตทาง การเกษตร การคมนาคมขนส่งสินค้าสะดวกจากแหล่งขาย สามารถเข้าถึงแหล่งกระจายสินค้า ตลาด และโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรทั้งในจังหวัด เขตปริมณฑล จังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากมีระบบ โครงข่ายการคมนาคมทางรถยนต์ที่สมบูรณ์มาก สามารถเชื่อมต่อกันได้ทุกเส้นทาง การเดินทาง สะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลาการเดินทาง ทำให้การติดต่อประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงาน

การส่งออกและนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าปัจจัยการผลิต และเป็นจุดที่เชื่อมโยงระหว่างภาคเหนือและภาคใต้ได้สะดวกโดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพฯ

1.6 ทักษะของเกษตรกรต่อการปลูกข้าวโดยใช้ปุ๋ยเคมี

เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำนาข้าวเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์จะไม่ใช้สารเคมีทุกชนิดในทุกขั้นตอนการผลิต แต่เกษตรกรส่วนใหญ่เชื่อว่าการใช้ปุ๋ยเคมีจะให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และสะดวกเพราะไม่ต้องผลิตเอง นอกจากนี้ ผู้จำหน่ายปุ๋ยเคมีหรือยาปราบศัตรูพืชได้ส่งเสริมการตลาด หลากรูปแบบ เพื่อจูงใจให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมี และยาปราบศัตรูพืช

1.7 ปัญหาเงินทุนและหนี้สินแก่ค้างชำระ

ปัญหาด้านเงินทุน เป็นปัญหาสำคัญต่อการลงทุนในการปลูกข้าวของเกษตรกร เพราะเกษตรกรบางรายมีปัญหาขาดเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตข้าว เช่น ค่าเช่านา ค่าอุปกรณ์ทำนาค่าปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช และเกษตรกรหลายรายยังมีปัญหาหนี้สินค้างชำระทั้งในระบบและนอกระบบ ดังนั้น เกษตรกรจึงเลือกใช้สารเคมี ซึ่งสามารถซื้อเงินผ่อน หรือใช้เชื่อโดยนำสินค้ามาก่อนได้

1.8 การกำหนดพื้นที่การเพาะปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์

ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีเกษตรกรบางกลุ่มที่เริ่มสนใจทำนาข้าวเกษตรอินทรีย์ แต่ก็เกิดปัญหาน้ำปนเปื้อนสารเคมีไหลมาในพื้นที่ทำนาข้าวเกษตรอินทรีย์ ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่เป็นข้าวเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล ปัญหาอีกประการหนึ่งคือสารเคมีจากพื้นที่ใกล้เคียงปนเปื้อนมาทับแหล่งน้ำธรรมชาติ อันเนื่องมาจากน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่เกษตรที่ใช้สารเคมี หรือน้ำเสียจากบ้านเรือนที่พักอาศัย ก็จะเป็นอุปสรรคของเกษตรกรที่ปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ จึงควรต้องมีการกำหนดพื้นที่สำหรับการทำเกษตรอินทรีย์

นอกจากนี้ในบางพื้นที่ของจังหวัดสุพรรณบุรี จะเกิด ปัญหาน้ำท่วมทุกปีส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศไม่สามารถทำเกษตรอินทรีย์ได้ เพราะการทำเกษตรอินทรีย์ต้องใช้เวลาในการพักเตรียมดินเป็นระยะเวลานานอย่างน้อย 4 ปี การกำหนดพื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ จะช่วยลดผลกระทบดังกล่าว

1.9 การป้องกันโรคแมลงและศัตรูข้าว

ปัญหาสำคัญของเกษตรกรในการทำนาข้าวเกษตรอินทรีย์หรือข้าวทุกชนิดคือ โรคข้าวและแมลงศัตรูข้าว ปัจจุบันมีปัญหาเนื่องมาจากเกษตรกรใช้สารเคมีหรือยาฆ่าแมลงที่มีฤทธิ์แรงขึ้นและนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ทางการเกษตร โรคและแมลงศัตรูข้าวเกิดการดื้อยา ไม่สามารถกำจัดได้ เกษตรกรก็ต้องใช้สารเคมีที่แรงขึ้นๆ ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และส่งผลถึงสุขภาพของเกษตรกรผู้ใช้สารเคมีและผู้บริโภคได้ ดังนั้นความรู้ในการป้องกันศัตรูพืชและวัชพืชจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อเกษตรกรที่ปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์

1.10 การเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเกษตรกรรม

วิธีการทำเกษตรกรรมของชาวนา มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จากที่ชาวนาหรือเกษตรกรจะเป็นผู้ดำเนินการเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมดินซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการทำนา การหว่านเมล็ดพันธุ์ การเก็บเกี่ยวข้าว แต่ในปัจจุบันชาวนาเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้จัดการนา โดยการจ้างแรงงานให้ผู้อื่นมาทำแทน ทำให้ขาดการรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปลูกข้าวอย่างแท้จริงและขาดทักษะในการพัฒนากระบวนการผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น วัฒนธรรมการลงแขกเกี่ยวข้าว ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในการเก็บเกี่ยวและสร้างความสามัคคีในชุมชน เริ่มสูญหายไป

2. เจ็อนใจด้านอุปสงค์

ปัจจุบันผู้บริโภคมีความใส่ใจสุขภาพมากขึ้นมีความนิยมบริโภคอาหารปลอดภัย โดยเฉพาะ ในต่างประเทศ ทำให้โอกาสตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์มีอัตราการเติบโตสูงมาก กลุ่มประเทศยุโรปมีความต้องการเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น (ข้อมูลจากการสำรวจของ International Trade Center UNCTAD/WTO ปี 2547) การวิเคราะห์เจ็อนใจด้านอุปสงค์สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของผู้บริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์และตลาดข้าวเกษตรอินทรีย์ดังนี้

2.1 แนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคในประเทศและต่างประเทศมีสูงขึ้น

ปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสนใจกับสุขภาพมากขึ้นจึงหันมาบริโภคข้าวที่ปราศจากสารพิษที่มาจากการผลิตที่ปลอดสารเคมีและไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ความต้องการขยายตัวสูงขึ้นตามไปด้วย ทำให้กำลังการผลิตภายในประเทศขยายตัวไม่เพียงพอกับความต้องการ ในขณะที่ผู้บริโภคทั้งในประเทศมีการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 1.0 ของการผลิตสินค้าเกษตรทั้งหมด แม้ว่าราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์จะสูงกว่าสินค้าทั่วไปถึงร้อยละ 20-30 แต่มีกลุ่มผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าจากการพิจารณารับรองเกษตรอินทรีย์เป็นหลัก ดังนั้นอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จึงเป็นผลผลิตทางการเกษตรหนึ่งที่มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้

2.2 ผู้บริโภคมีความใส่ใจสุขภาพ

ปัจจุบันผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญทางด้านสุขภาพมากยิ่งขึ้น มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคโดยคำนึงถึงอาหารสุขภาพมีการเลือกซื้ออาหารที่ปราศจากสารเคมีโดยเฉพาะข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักของคนไทย ความนิยมในการเลือกบริโภคอาหารที่ปราศจากสารเคมีได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อเป็นอย่างมากเพื่อรักษาสุขภาพของตนเอง

2.3 สังคมให้ความสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อม

องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมที่มีบทบาททั้งในระดับโลกและระดับประเทศได้มีการรณรงค์รักษาสุขภาพแวดล้อม ส่งผลให้เกิดการตื่นตัวในการรักษาสุขภาพแวดล้อม องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรได้หันมาส่งเสริมการปลูกพืชแบบเกษตรอินทรีย์เพื่อ

รักษาสภาพพื้นดิน แหล่งน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ การทำเกษตรอินทรีย์สร้างสมดุลธรรมชาติให้กลับคืนมา และสินค้าที่ผ่านกระบวนการผลิตที่รักษาสິงแวดล้อมได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคเป็นอย่างดี แม้ว่าผลผลิตเกษตรอินทรีย์จะมีราคาสูง

2.4 อัตราการเติบโตของตลาดมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในตลาดโลกมีแนวโน้มเติบโตขึ้นมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นข้าวเกษตรอินทรีย์จึงมีโอกาสดการขยายตัวในสัดส่วนที่สูงขึ้นตามความต้องการของตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ของโลก

2.5 ผู้บริโภคทั่วไปไม่ทราบถึงกระบวนการผลิตและประโยชน์ของข้าวเกษตรอินทรีย์

ผู้บริโภคส่วนใหญ่เข้าใจว่าผลผลิตปลอดสารพิษคือผลผลิตเกษตรอินทรีย์ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนควรเผยแพร่ให้ผู้บริโภค เข้าใจในเรื่องเกษตรอินทรีย์ เพื่อขยายฐานผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ถึงหลักเกณฑ์การผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยที่อิงมาตรฐานสากลก็จะมีส่วนช่วยอย่างมากต่อการขยายการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทย

2.6 ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์สูงกว่าสินค้าเกษตรที่ใช้สารเคมี

สินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาสูงกว่าสินค้าเกษตรทั่วไปเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15-30 ทำให้ตลาดยังจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้สูง เนื่องจากอยู่ในช่วงระยะการปรับเปลี่ยน จึงมีต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำกว่าการทำเกษตรแบบปกติ นอกจากนี้ยังมีโอกาสถูกศัตรูพืชทำลายได้ง่าย ถ้าเกษตรกรไม่รู้จักป้องกันอย่างถูกวิธี เมื่อคำนวณต้นทุนการผลิตแล้วจะสูงกว่าสินค้าเกษตรทั่วไป อย่างไรก็ตามคาดว่าเมื่อมีการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้นราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์มีแนวโน้มจะลดลง

3. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน

3.1 ความเชื่อมโยงเชิงกิจกรรม

มีการเชื่อมโยงของกิจกรรมการสนับสนุนข้าวเกษตรอินทรีย์จากกรมการค้าภายใน จังหวัดสุพรรณบุรีในโครงการสรรหาตลาดให้เกษตรกรซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การฝึกอบรมและดูงาน ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่มีความสนใจในกลุ่มจังหวัด CEO 6 เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือภายในกลุ่มจังหวัด

สถาบันการศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยข้าวเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งการเผยแพร่แนวคิดวิธีการทำเกษตรอินทรีย์

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้มีการสนับสนุนการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์โดยการจัดตั้งโรงเรียนชานาเกษตรอินทรีย์ทุกอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งทางธนาคารเป็นผู้จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนละ 15,000 บาทโดยมีหลักการให้ชานาเรียนรู้เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีการจัดแปลงทดลองโรงเรียนละ 1-2 ไร่ให้เกษตรกรได้ทำการทดลอง

ตั้งแต่การหาเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เอื้อต่อการทำเกษตรอินทรีย์ การทำปุ๋ยอินทรีย์ ระบบนิเวศน์ของข้าว การกำจัดแมลง เพื่อให้เกษตรกรเห็นประโยชน์และเกิดความเข้าใจหันมาทำเกษตรอินทรีย์

3.2 การรวมตัวกันจัดตั้งโรงงานผลิตปุ๋ย

ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีเริ่มมีการรวมตัวกันสร้างโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งโครงการเริ่มต้นอยู่ในเขตอำเภอบางปลาม้า และมีโครงการสร้างโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ทุกอำเภอ เพื่อจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในกลุ่มและผู้ที่สนใจ โดยมีการระดมทุนจากเกษตรกรในพื้นที่และกองทุนหมู่บ้านที่ทางรัฐบาลให้การสนับสนุนเป็นหลักในการดำเนินงาน

3.3 การรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ในพื้นที่

เกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรีมีความร่วมมือกันในลักษณะของ สหกรณ์ชุมชนที่กระจายอยู่ทุกอำเภอโดยในปี 2546 มีสหกรณ์การเกษตรรวม 32 กลุ่ม ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันตามธรรมชาติ สมาชิกในกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สหกรณ์บางแห่งมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ในรูปแบบของการจัดตั้งโรงสีข้าวของกลุ่ม การสร้างลานตากข้าว การให้เงินกู้แก่สมาชิกในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าการกู้ยืมเงินจากสถาบันทางการเงิน

3.4 ความเชื่อมโยงเชิงความร่วมมือ

เกษตรกรและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ยังขาดการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายทั้งในด้านการผลิต การตลาด การขนส่ง การแปรรูป เพื่อการลดต้นทุนในการดำเนินงาน ขาดแกนนำจัดตั้งการรวมกลุ่ม คงมีแต่การประสานกันภายในกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์และโรงสีข้าวในลักษณะของการขอความช่วยเหลือ คำแนะนำ ในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว การรวมตัวกันมีลักษณะเป็นการรวมกันในวิสาหกิจกลุ่มย่อยของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ เช่น กลุ่มผู้ประกอบการโรงสีรวมตัวเป็นสมาคมโรงสีข้าวกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ของแต่ละตำบลหรืออำเภอ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของเครือข่ายวิสาหกิจ

4. บริบทการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ

4.1 นโยบายและกฎระเบียบของภาครัฐบาล

รัฐบาลมีนโยบายในสนับสนุนการส่งออกสินค้าเกษตร มีการเจรจาความร่วมมือกับประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก และการเจรจาเปิดเสรีการค้าในรูปแบบทวิภาคีกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญซึ่งจะมีผลต่อการลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะภานีนาเข้า ทำให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยสามารถขยายตลาดได้มากขึ้น เป็นปัจจัยเกื้อหนุนจากความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์ในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้น

การส่งเสริมการลงทุนในด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาภาคเกษตร โดยเฉพาะการจัดตั้งสถาบันเพื่อการรับรองคุณภาพมาตรฐานผลิตผลจากการเกษตรอินทรีย์ ซึ่งนับว่าเป็นมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจการเกษตรของประเทศ รวมทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ในระดับพื้นที่ จังหวัดสุพรรณบุรีได้กำหนดนโยบายให้จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ พร้อมสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยมีตัวชี้วัดจากสภาพแวดล้อมที่วัดจากการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีน การให้ความรู้ทางวิชาการแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติทดแทนสารเคมี เช่น สมุนไพร การทำปุ๋ยอินทรีย์ ทำแปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้ขั้นตอนอย่างถูกวิธี ให้ข้อมูลการตลาดในลักษณะครบวงจร ออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อใช้ในการจำหน่าย

สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี ได้วิเคราะห์สถานการณ์ ด้านยุทธศาสตร์ ปัญหาสารเคมีที่เป็นอยู่ในการปลูกพืช สார்วจความเป็นไปได้ในการใช้สารทดแทนสารเคมี พบว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีศักยภาพที่จะทำเกษตรอินทรีย์ 3 ชนิดคือ ข้าว ผัก และเห็ดอินทรีย์ และได้กำหนด Road Map เกษตรอินทรีย์ ที่จะดำเนินการ ในปี 2548 ดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 แสดง Road Map เกษตรอินทรีย์จังหวัดสุพรรณบุรีปี 2548

ที่มา: www.suphanburi.go.th

โครงการเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดสุพรรณบุรี จะเน้นที่พืช 3 ชนิด คือ ข้าว พืชผัก และเห็ด โดยกำหนดโซนออกเป็น 2 เขตคือ ในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน โดยกำหนดให้มีแปลงเรียนรู้เพื่อนำร่องการผลิตพืชเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านระบบโรงเรียนเกษตรกร การศึกษาดูงานพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่อื่นๆ เพื่อมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในการปฏิบัติจริง และผลักดันการส่งออกข้าวเกษตรอินทรีย์ไปยังประเทศจีนโดยส่งตัวแทนทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการ ไปเจรจากับผู้ประกอบการที่ประเทศจีนซึ่งได้รับการตอบรับที่ดี

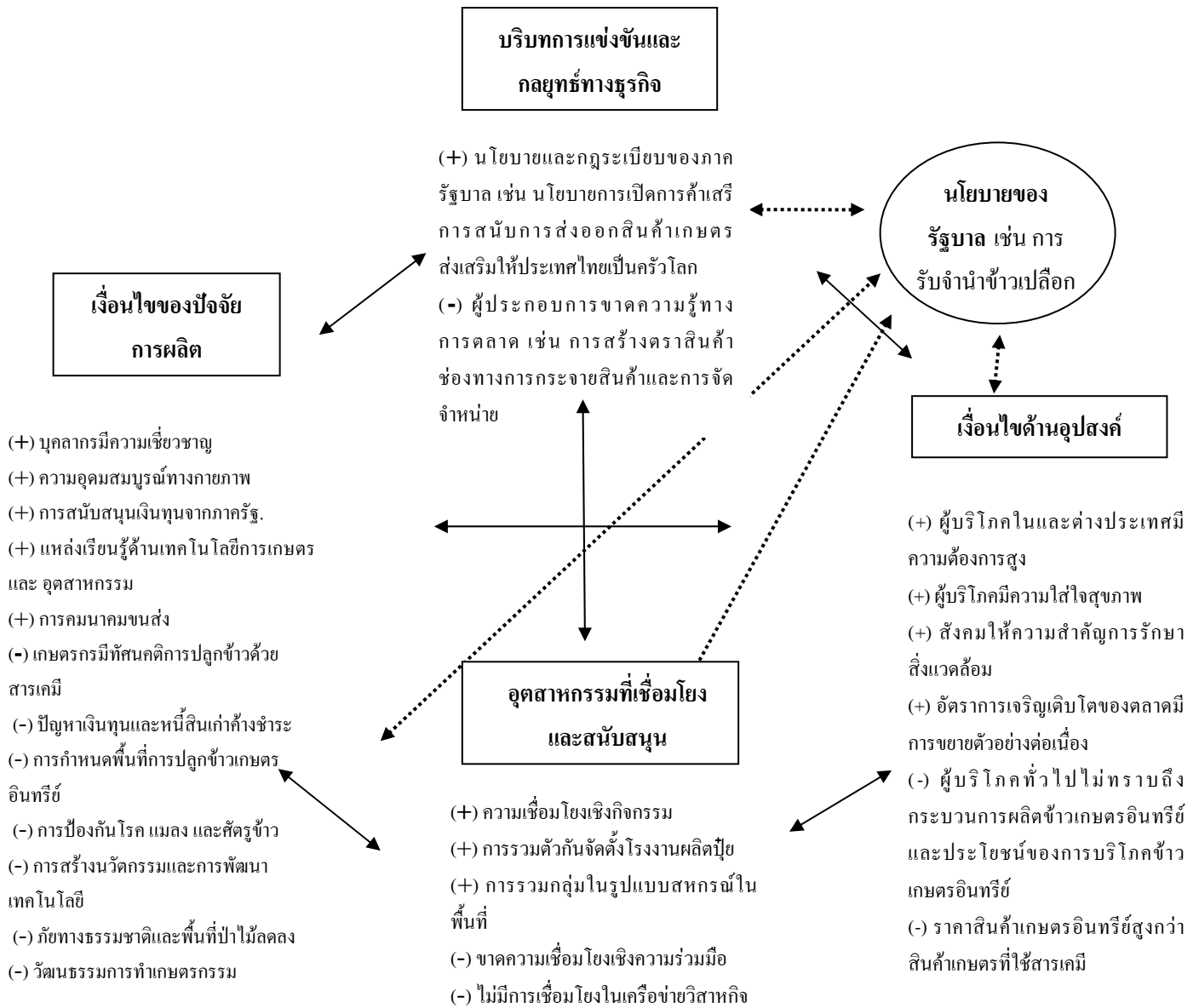
4.2 บรรยากาศการแข่งขัน

ข้าวเกษตรอินทรีย์ที่ผลิตได้ ส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศแถบยุโรป ส่วนที่เหลือจัดจำหน่ายภายในประเทศ ราคาข้าวเปลือกที่เป็นเกษตรอินทรีย์สูงกว่าราคาข้าวเปลือกโดยทั่วไปประมาณร้อยละ 10 แต่ข้าวที่บรรจุถุงวางจำหน่ายในประเทศไทยมีราคาสูงกว่าข้าวสารทั่วไปประมาณ ร้อยละ 20 ตลาดข้าวเกษตรอินทรีย์จึงเป็นตลาดที่น่าจับตามอง ทั้งด้านราคาและแนวโน้มการเติบโต

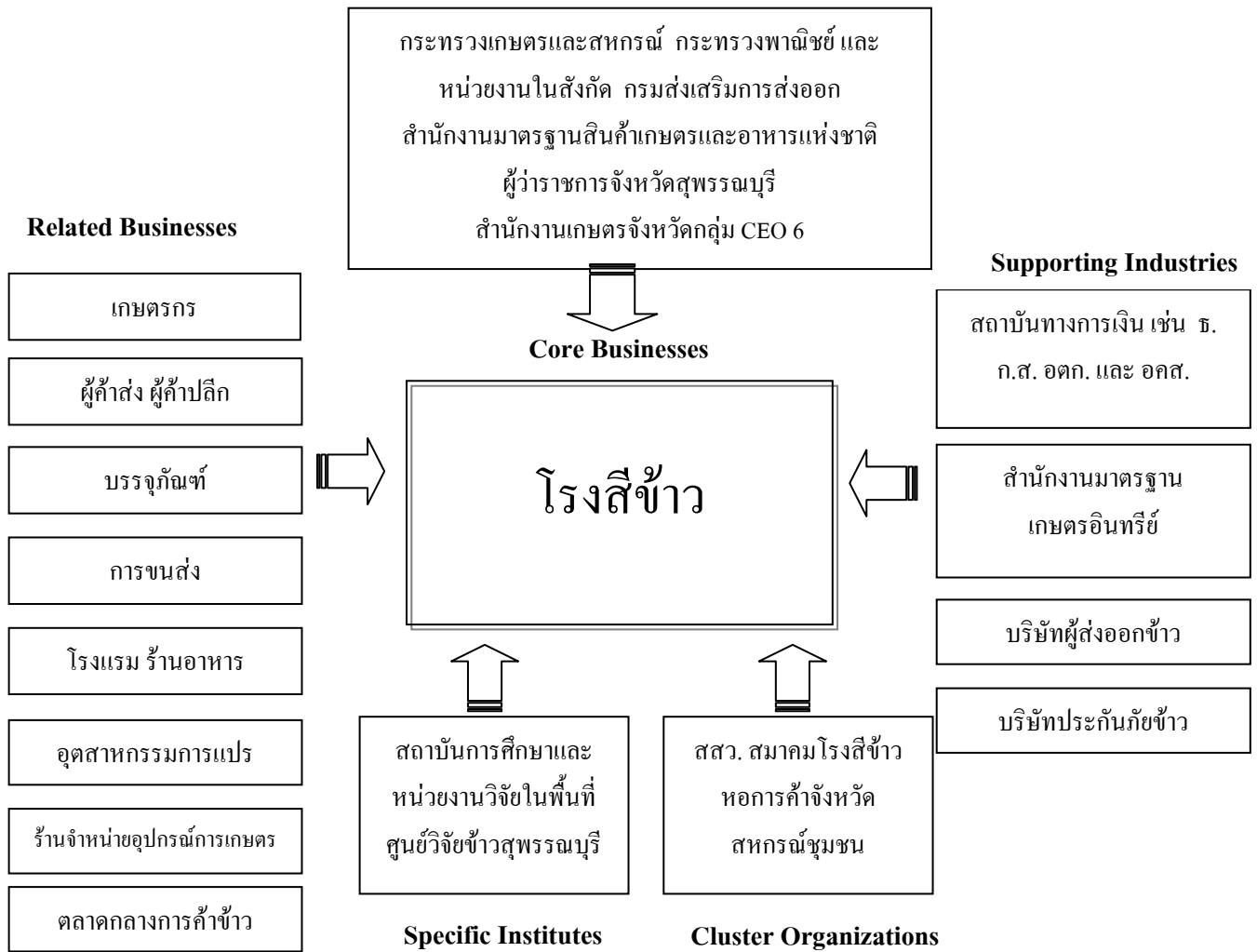
4.3 ผู้ประกอบการขาดความรู้ทางการตลาด

เกษตรกรที่ทำนาข้าวเกษตรอินทรีย์มีความรอบรู้กระบวนการการผลิตข้าว เพื่อส่งให้โรงสีข้าวหรือทำการสีข้าวเพื่อขายเองอย่างเดียว หรือแม้แต่โรงสีข้าวที่สีข้าว แล้วก็บรรจุในกระสอบข้าวสาร ส่งให้พ่อค้าคนกลาง แต่ยังขาดความรู้ทางการตลาดในการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ของข้าวเกษตรอินทรีย์ เช่น บรรจุภัณฑ์ หรือการบรรจุหีบห่อ การสร้างตราสินค้า และองค์ประกอบของตัวสินค้าที่เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมทั้ง 4 ปัจจัย ของการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรีโดยใช้ Diamond Model สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ดังแสดงในภาพที่ 4 ได้มีการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและข้อมูลปฐมภูมิจากการจัดสนทนากลุ่มที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังใน แผนภาพ 3 และกำหนดแผนภาพของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี แสดงในภาพ 4

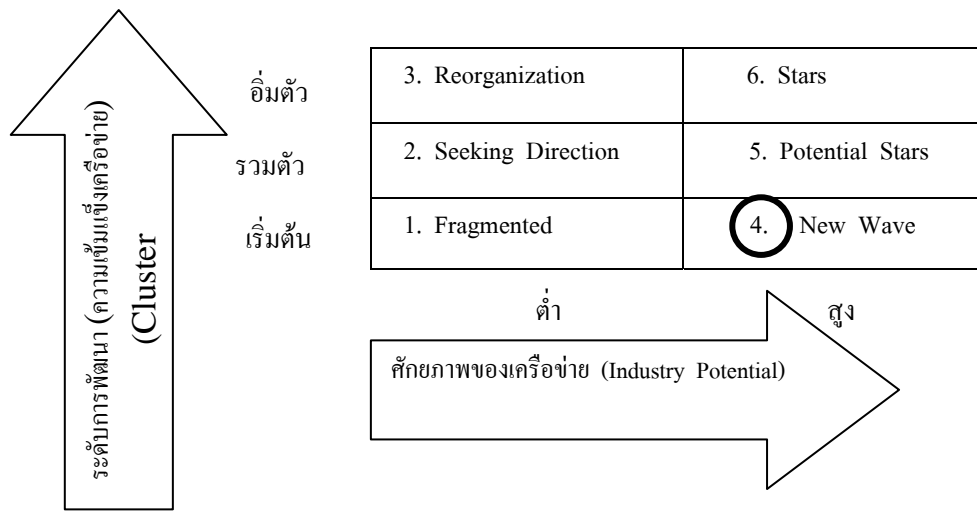
ภาพ 3 แสดงการวิเคราะห์เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์

ภาพ 4 แสดงเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์

3. การประเมินศักยภาพการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการจัดสนทนากลุ่มของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ที่จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อประเมินศักยภาพของระดับการรวมกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ทางด้านการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมและเกณฑ์ทางด้านโอกาสและความต้องการของตลาด เป็นการจัดกลุ่มตามระดับการพัฒนาและศักยภาพของการรวมกลุ่ม เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์จัดอยู่ในกลุ่ม New Wave ดังภาพ 5

ภาพ 5 แสดงผลการประเมินตามรูปแบบการพัฒนาและศักยภาพของเครือข่ายเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์

เครือข่ายวิสาหกิจผู้ประกอบการข้าวเกษตรอินทรีย์จัดอยู่ในกลุ่ม New Wave ซึ่งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจที่มีการรวมตัวกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ยังไม่เข้มแข็ง ซึ่งจากการสนทนากลุ่มพบว่าทุกฝ่ายเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพของตนแต่ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง กลุ่มจังหวัด CEO 6 มีกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์อยู่บ้างแล้วแต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ทราบถึงวิธีการทำเกษตรอินทรีย์ และไม่เห็นความแตกต่างและประโยชน์ที่จะได้รับระหว่างการทำการปลูกข้าวแบบเกษตรอินทรีย์และการปลูกข้าวที่ใช้สารเคมี เนื่องจากยังไม่ได้รับการถ่ายทอดจากสำนักงานเกษตรจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบโดยตรง เกษตรกรเพียงรับรู้ว่าจะจังหวัดมีนโยบายให้จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ แต่ไม่มีการให้ความรู้อย่างจริงจังในทางปฏิบัติ และยังไม่มีการให้หน่วยงานที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาพันธุ์ข้าวให้สามารถเจริญเติบโตได้ด้วยวิธีการปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ เพราะพันธุ์ข้าวที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นพันธุ์ข้าวที่เจริญเติบโตได้ดีด้วยการปลูกแบบการใช้สารเคมี

ความร่วมมือระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเกษตรกรอินทรีย์และโรงสีข้าวยังไม่ดีนักอยู่ในลักษณะที่ยังไม่มีความเชื่อใจกันว่าข้าวที่เกษตรกรนำมาจำหน่ายให้แก่โรงสีนั้นเป็นข้าวที่ปลูกแบบเกษตรกรอินทรีย์จริงหรือไม่ ยังไม่มีการรับรองจากสถาบันทางการเกษตรหรือมาตรฐานในการตรวจสอบได้

ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเงินหลักของการเกษตรคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กับเกษตรกรยังขาดการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่ดี เมื่อทางธนาคารมีการปรับนโยบายการดำเนินงานก็ไม่มีกระจายข่าวสารให้เกษตรกรรับรู้ถึงการให้การสนับสนุนที่ดีขึ้น เช่น ในเรื่องของการหักหนี้สินเมื่อเกษตรกรนำข้าวมาจำหน่าย นโยบายเดิมทางธนาคารจะทำการหักหนี้สินที่เกษตรกรติดค้างเมื่อเกษตรกรนำข้าวมาจำหน่ายซึ่งทำให้เกษตรกรไม่กล้านำข้าวมาจำหน่าย เพราะกลัวว่าจะไม่ได้รับเงินเต็มจำนวน เพราะทางธนาคารจะทำการหักหนี้จึงนำข้าวไปขายให้กับพ่อค้าคนกลางซึ่งถูกกดราคา แต่ภายหลังธนาคารได้ทำการปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรโดยให้เกษตรกรทำการผ่อนชำระหนี้ด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีการหักหนี้เมื่อเกษตรกรนำข้าวมาจำหน่าย แต่ก็ยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบอย่างทั่วถึง เกษตรกรจึงยังไม่เข้ามาจำหน่ายข้าวกับธนาคารอย่างที่ธนาคารต้องการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการเกษตร

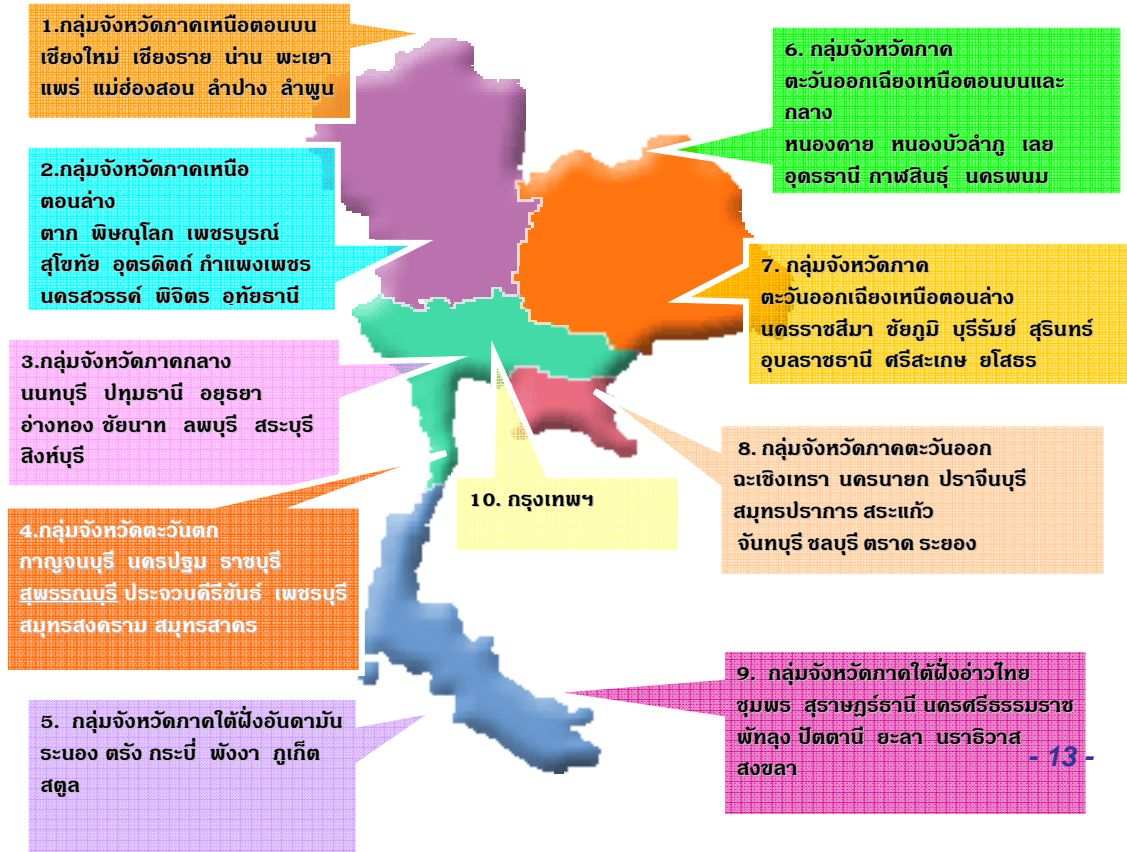
เมื่อพิจารณาทางด้านความต้องการของตลาด ข้าวเกษตรกรอินทรีย์จัดเป็นสินค้าเกษตรที่มีความต้องการในตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศสูง เนื่องจากผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารที่ปราศจากสารเคมีมากขึ้น ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในตลาดโลกนับว่าเป็นตลาดขนาดใหญ่ โดยมูลค่าการตลาดของสินค้าเกษตรอินทรีย์ในปี 2546 สูงถึง 30,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเทียบกับในปี 2540 ที่มีมูลค่าเพียง 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 10-50 และคาดว่าในระยะ 5 ปีต่อไปตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ยังคงมีการขยายตัวอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างต่อเนื่อง โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี 2551 มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในตลาดโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 100,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อัตราการขยายตัวของตลาดเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 10-30 ต่อปี

จากการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิพบว่าเครือข่ายเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรกรอินทรีย์จัดอยู่ในกลุ่ม New Wave ที่มีความน่าสนใจควรให้การสนับสนุนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในเครือข่ายของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อความแข็งแกร่งต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

แผนภาพเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ภาพรวมกลุ่มจังหวัด

2. แผนภาพเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

บทที่ 3

แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

3.1 แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

หลักการและเหตุผล

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548–2551 กำหนดแนวคิดและทิศทางการบริหารประเทศไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน โดยเน้นความเข้มแข็งสู่ท้องถิ่นคือความสมบูรณ์ของดินและแหล่งน้ำสู่ธรรมชาติ และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ได้กำหนดให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5-6 ต่อปี และในโครงสร้างประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนบริหารราชการแผ่นดิน ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ ในข้อ ก. การปรับโครงสร้างภาคการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ที่มุ่งเป็นฐานการผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมสู่ชายแดนด้านตะวันตกและนานาชาติ

การจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ที่เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต วัตถุดิบ (ข้าวเกษตรอินทรีย์) ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพื่อการแข่งขันทางการค้าและส่งออก การพัฒนาแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสอดคล้องกับแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (พ.ศ. 2545-2549) ที่จะพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพร้อมยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จเพื่อนำมาเป็นฐานคิด ในการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีดังนี้

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้องของเครือข่ายวิสาหกิจ ต้องมีความเข้าใจแนวคิดและหลักการของเครือข่ายวิสาหกิจร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทาง การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันโดยรวม

2. ความต้องการผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถในการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิต จนถึงบรรจุภัณฑ์และการตลาด ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีเกษตรกร

ที่ความรู้ความสามารถระดับครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ เช่น ลุงทองเหมาะ แจ่มแจ้ง เกษตรกรตัวอย่างแต่ยังคงขาดความรู้ด้านการตลาดการเพิ่มมูลค่าการส่งออกในระดับมาตรฐานสากล

3. การมีผู้นำการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ที่ปรึกษาที่ทำหน้าที่ชี้แนะ ประสานงาน อำนวยความสะดวกในเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์

4. การมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันภายในเครือข่ายวิสาหกิจ อุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในเชิงการแข่งขันที่ยั่งยืน

ในการจัดประชุมเชิงนโยบาย ผู้เข้าประชุมได้พิจารณาร่างแผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี และให้ความเห็นชอบโครงการที่เสนอทั้งหมด 10 โครงการ เสนอแนะและจัดลำดับความสำคัญของโครงการ โดยแบ่งเป็นโครงการนำร่อง 4 โครงการ โครงการระยะสั้น 2 โครงการ โครงการระยะปานกลาง 2 โครงการ และโครงการระยะยาว 1 โครงการ

วิสัยทัศน์

เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ สามารถสร้างและเพิ่มมูลค่า(Value Creation) ข้าวเกษตรอินทรีย์ โดยผสมผสานกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ข้าวเกษตรอินทรีย์มีมาตรฐาน ระดับสากล เพิ่มรายได้ให้เกษตรกร และก่อให้เกิดความยั่งยืน จึงได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ดังนี้

“มุ่งสู่การเป็นเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ชั้นนำของประเทศในการผลิตและส่งออกข้าวเกษตรอินทรีย์ ที่มีคุณภาพมาตรฐานสากลและสร้างผลผลิตสูงแบบยั่งยืน”

จากวิสัยทัศน์ของจังหวัดสุพรรณบุรีที่ให้เป็นจังหวัดชั้นนำในการเป็นแหล่งผลิตอาหารและผลิตภัณฑ์คุณภาพมาตรฐานสู่สากล โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เพื่อการแก้ปัญหาความยากจนตลอดจนให้ประชาชนท้องถิ่นมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์จึงมีจุดเน้นที่การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การแปรรูป เพื่อการเป็นวิสาหกิจชั้นนำของจังหวัดสุพรรณบุรีและเป็นสินค้าข้าวเกษตรอินทรีย์ชั้นนำของประเทศ

การผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อการบริโภคปลอดภัยแล้ว ยังยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและประชาชน มีสุขอนามัยที่ดีปลอดภัยจากสารเคมีและยาฆ่าแมลง ยังส่งผลถึงสิ่งแวดล้อมทั้งดิน น้ำ และอากาศ ที่จะกลับคืนสู่ระบบนิเวศทางธรรมชาติที่สมบูรณ์

พันธกิจ

1. เป็นฐานการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ ที่มีผลผลิตต่อไร่สูง
2. พัฒนาคุณภาพสายพันธุ์ข้าวเกษตรอินทรีย์ให้เหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูก
3. ขยายพื้นที่การปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ ที่มีมาตรฐานสากลในวงกว้างและครอบคลุมทั้งจังหวัดสุพรรณบุรี
4. สร้างมูลค่าและตราสินค้าข้าวเกษตรอินทรีย์ ให้เป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ
5. ตรวจสอบคุณภาพ กระบวนการผลิต และผลผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
6. การวิจัยและพัฒนาข้าวเกษตรอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์

เป้าประสงค์

1. เพิ่มปริมาณพื้นที่การปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด
2. เพิ่มปริมาณผลิตภาพข้าวเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพมาตรฐานสากลและการส่งออก
3. สร้างมูลค่าข้าวเกษตรอินทรีย์และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร
4. เกษตรกรมีคุณภาพชีวิต สุขอนามัย และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. มุ่งเป็นฐานการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ที่เพื่อการบริโภคที่ได้คุณภาพและมาตรฐานสากล
2. พัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

3.2 โครงการนำร่องของจังหวัดสุพรรณบุรี

โครงการให้ความรู้แก่เกษตรกรในการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล

หลักการและเหตุผล

จังหวัดสุพรรณบุรีมีศักยภาพเป็นฐานการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์เพื่อการบริโภคในประเทศและการส่งออกต่างประเทศที่สำคัญ จึงต้องมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร เพื่อส่งเสริมให้การผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานจากการกำหนดของศูนย์รับรองระบบประกันคุณภาพ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (International Organic Accreditation Service Inc. : IOAS) ของสมาพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (IFOAM) ที่เป็นหน่วยงานในระดับสากล เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล

หน่วยงานรับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเกษตรจังหวัด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรในการปลูกข้าวโดยใช้กระบวนการปลูกแบบเกษตรอินทรีย์
2. สร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่เกษตรกรทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่

ตัวชี้วัด

1. เกษตรกรผู้เข้าฝึกอบรมในโครงการร้อยละ 80 มีความรู้ในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล
2. เกษตรกรในพื้นที่ผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 80 มีจิตสำนึกที่ดีทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการอบรมให้ความสนใจในการปลูกข้าวแบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากลมากขึ้น
2. เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงวิธีการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์อย่างถูกต้องตามมาตรฐานสากล

เป้าหมายการดำเนินงาน (กิจกรรม)

1. ศึกษา สภาพปัญหาและการดำเนินการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์เกษตรกรในพื้นที่
2. ให้ความรู้ความเข้าใจเกษตรกรและเห็นประโยชน์การปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์
3. จัดกิจกรรมศึกษาดูงานแปลงทดลองเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้เข้ารับการอบรม เพื่อ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน

ระยะเวลาดำเนินการ 6 เดือน

งบประมาณ 1,000,000 บาท

โครงการรณรงค์ลดปริมาณการใช้สารเคมีในการปลูกข้าว

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันเกษตรกรไทยส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืชในการปลูกข้าวเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะยาวจากการสะสมของสารเคมีซึ่งเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางอากาศ แหล่งน้ำ ดิน รวมถึงสุขภาพของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ จากภัยที่เกิดจากสารเคมีในการปลูกข้าว ดังนั้นการปลูกข้าวโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี จะช่วยปรับสมดุลในระบบนิเวศและมีความปลอดภัยต่อสุขภาพในการบริโภคข้าว

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และเห็นถึงความสำคัญในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปลูกข้าว
2. เพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมีทุกชนิดในการปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อพัฒนาระบบนิเวศน์ ในแปลงข้าวให้อยู่ในสถานะที่สมดุลกลับคืนสู่ธรรมชาติ

ตัวชี้วัด

1. เกษตรกรผู้เข้าฝึกอบรมร้อยละ 80 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปลูกข้าว
2. ปริมาณการใช้สารเคมีในการปลูกข้าวของเกษตรกรลดลงร้อยละ 50
3. เกษตรกรผู้เข้าอบรมร้อยละ 80 ตระหนักและเห็นความสำคัญในการรักษาระบบนิเวศน์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้สูงกว่าปุ๋ยเคมี
2. เกษตรกรเห็นถึงโทษและอันตรายจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีปราบศัตรูพืช
3. เกษตรกรลดปริมาณการปลูกข้าวด้วยสารเคมี

เป้าหมายการดำเนินงาน (กิจกรรม)

1. ศึกษา สภาพปัจจุบันและ ปัญหาในการใช้สารเคมี ของเกษตรกรในพื้นที่
2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เกี่ยวกับการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้อง เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์ ผลกระทบของการใช้สารเคมี
3. จัดกิจกรรมศึกษาดูงานแปลงทดลองเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้เข้ารับการอบรม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามประเมินผลการลดใช้สารเคมีในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ ในแปลงนาของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

5. จัดประชุม สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ 6 เดือน

งบประมาณ 3,000,000 บาท

โครงการแปลงทดลองปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ที่เหมาะสมแก่พื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี

หลักการและเหตุผล

การจัดแปลงทดลองปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรได้เรียนรู้การปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม โดยเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงทั้งกระบวนการ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องและมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำการทดลองแปลงปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรีและผู้ที่มีความสนใจเข้าชมกระบวนการการปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้องตามมาตรฐานสากล
2. เพื่อเป็นการเรียนรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์จากสถานการณ์จริงและนำมาแก้ไขปรับปรุงก่อนการนำความรู้ไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกร

ตัวชี้วัด

1. แปลงทดลองปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ตัวอย่างในพื้นที่ให้เกษตรกรได้เข้าไปเรียนรู้
2. เกษตรกรผู้เข้าอบรมร้อยละ 80 มีความเข้าใจการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรได้ทราบถึงกระบวนการในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่การเตรียมดิน การดำนา ตลอดจนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ทุกขั้นตอน และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง
2. มีแหล่งในการสาธิตการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ให้เกษตรกรและผู้สนใจได้เข้าไปศึกษา

เป้าหมายการดำเนินงาน (กิจกรรม)

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรแกนนำร่วมกันจัดทำแปลงทดลองปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์โดยใช้พื้นที่ของเกษตรกรที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือเป็นแกนนำของกลุ่ม
2. จัดกิจกรรมศึกษาดูงานแปลงทดลองข้าวเกษตรอินทรีย์ตัวอย่างของเกษตรกร ให้แก่กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายตั้งแต่การเตรียมดิน การดำนา ตลอดจนการเก็บเกี่ยวผลผลิต
3. จัดประชุม สรุปผลการดำเนินงานในการจัดทำแปลงทดลองข้าวเกษตรอินทรีย์ตัวอย่างร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบและกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย

ระยะเวลาดำเนินการ 6 เดือน

งบประมาณ 500,000 บาท

โครงการรักษาคุณภาพของดิน

หลักการและเหตุผล

ดินเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกข้าว ดินที่อุดมสมบูรณ์จะทำให้พืชเจริญเติบโตและให้ผลผลิตสูงโดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีในการเพิ่มผลผลิต ในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ทางสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในกำกับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการกำหนดมาตรฐานของพื้นที่ดินที่จะใช้ในการทำการเกษตรอินทรีย์ ให้เลิกใช้สารเคมีในพื้นที่ และแหล่งน้ำที่ไหลผ่านในพื้นที่นั้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจึงควรมีโครงการรักษาคุณภาพที่ดินทำนาเพื่อเป็นการเตรียมปัจจัยการผลิตด้านที่ดินที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรได้มาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์

หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเกษตรจังหวัด กรมชลประทาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรในการรักษาคุณภาพดินในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์
2. เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ให้อยู่ในสภาวะที่สมดุลกลับคืนสู่ธรรมชาติ

ตัวชี้วัด

เกษตรกรผู้เข้าอบรมร้อยละ 80 มีความรู้ในการรักษาคุณภาพดินในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดูแลที่ดินของตนเอง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการรักษาคุณภาพของดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตการปลูกข้าว เกษตรอินทรีย์
2. สภาพพื้นดินมีคุณภาพที่ดีขึ้นอยู่ในสภาวะสมดุลธรรมชาติ และ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรอินทรีย์
3. ผลผลิตการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์มีปริมาณต่อไร่ตามที่กำหนด และมีคุณภาพตามมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ของผู้บริโภค

เป้าหมายการดำเนินงาน (กิจกรรม)

1. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกษตรกรในพื้นที่เรื่องการรักษาคุณภาพของดินและแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์
2. ตรวจสอบสภาพดินและแหล่งน้ำในแปลงข้าวเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรภายหลังการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ ทุกๆ 3 เดือน

ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี

งบประมาณ 2,000,000 บาท

โครงการส่งเสริมการบริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์

หลักการและเหตุผล

แม้ประเทศไทยจะมีการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ในหลายพื้นที่ และคนไทยจะมีการบริโภค “ข้าว” เป็นอาหารหลัก แต่ความนิยมในการบริโภคข้าวยังมีไม่กว้างขวาง เกษตรอินทรีย์ เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้บริโภคและระบบนิเวศจึงควรส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีการบริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หอการค้าจังหวัด

วัตถุประสงค์

1. ประชาชนผู้บริโภคเห็นประโยชน์ของการบริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์
2. ส่งเสริมให้ประชาชนหันมาบริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์

ตัวชี้วัด

ปริมาณการจำหน่ายข้าวเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรีเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์ ทำให้สุขภาพที่ดีจากการบริโภค ข้าวเกษตรอินทรีย์ซึ่งปราศจากสารเคมีตกค้าง
2. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ มีรายได้สูงขึ้นจากการเพิ่มปริมาณจำหน่ายข้าวเกษตรอินทรีย์

เป้าหมายการดำเนินงาน (กิจกรรม)

1. ศึกษา สภาพปัญหาสุขภาพของประชาชนผู้บริโภคข้าวที่ผลิตโดยใช้สารเคมี และข้าวเกษตรอินทรีย์
2. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนเห็นประโยชน์การบริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์
3. จัดกิจกรรมศึกษาดูงานในการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ ให้กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์
4. จัดกิจกรรมบริการตรวจสุขภาพให้กับประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ
5. ประเมินผลพฤติกรรมและจำนวนผู้บริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์ทั้งก่อนและหลังดำเนินโครงการ
6. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบและ
7. ผู้เข้าร่วมโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ 6 เดือน

งบประมาณ 1,000,000 บาท

โครงการอบรมผู้ประกอบการโรงสีข้าวและสมาชิกสหกรณ์ชุมชน ในการเพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรอินทรีย์

หลักการและเหตุผล

ผู้ประกอบการโรงสีข้าวและสหกรณ์ชุมชนที่จำหน่ายข้าวสาร ควรเห็นถึงความสำคัญในการเพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรอินทรีย์ ซึ่งมีศักยภาพการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สมาคมโรงสีข้าว สหกรณ์ชุมชน องค์การบริหารส่วนจังหวัด
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการโรงสีข้าวและสหกรณ์ชุมชนในการเพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรอินทรีย์และการส่งออกต่างประเทศ
2. เพื่อปรับปรุงคุณภาพข้าวเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด
3. เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการโรงสีข้าวและสหกรณ์ชุมชน

ตัวชี้วัด

ผู้ประกอบการโรงสีข้าวและสหกรณ์ชุมชนที่เข้ารับการอบรมร้อยละ 80 มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบ/วิธีการเพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ประกอบการโรงสีข้าวและสหกรณ์ชุมชนสามารถเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายข้าวเกษตรอินทรีย์
2. ผู้ประกอบการโรงสีข้าวและสหกรณ์ชุมชนสามารถยกระดับมาตรฐานการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานเป็นไปตามความต้องการของตลาด
3. ข้าวเกษตรอินทรีย์ที่มีการเพิ่มมูลค่าด้านการบรรจุภัณฑ์ ด้านการเพิ่มสารอาหารในข้าวและด้านราคา มีศักยภาพการแข่งขันตลาดในประเทศและต่างประเทศ

เป้าหมายการดำเนินงาน (กิจกรรม)

1. จัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ/วิธีการเพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรอินทรีย์ จากผู้ประกอบการโรงสีและสหกรณ์ชุมชน เช่น มาตรฐานข้าวเกษตรอินทรีย์ บรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี

งบประมาณ 1,000,000 บาท

โครงการจัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุพรรณบุรี

หลักการและเหตุผล

การจัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ เป็นการสร้างความร่วมมือกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องใน กิจกรรมการผลิตและแปรรูปข้าวเกษตรอินทรีย์ จึงเป็นการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป รวมทั้งผลิตภัณฑ์ การบรรจุภัณฑ์ และการตลาด เพื่อการบริโภคภายในประเทศและการส่งออก โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม องค์การบริหารส่วน จังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สหกรณ์ชุมชน สมาคมโรงสีข้าว หน่วยงานภาครัฐ องค์การภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษาและหน่วยงานด้านการวิจัยในพื้นที่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดความร่วมมือในเชิงบูรณาการ ของหน่วยงาน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุพรรณบุรีทั้งในระดับ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงภาครัฐและเอกชน
2. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ในการแข่งขันสู่ระดับสากล

ตัวชี้วัด

เกิดเครือข่ายวิสาหกิจข้าวเกษตรอินทรีย์อุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ที่เข้มแข็ง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์
2. ผู้ประกอบการในเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์ ในระดับ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สามารถถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การดำเนินการระหว่างสมาชิก

เป้าหมายการดำเนินงาน (กิจกรรม)

1. จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและศึกษาความเป็นไปได้จากผู้เกี่ยวข้องในการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรอินทรีย์
2. จัดประชุมให้ความรู้และจัดประสบการณ์เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ วิธีการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ แก่ผู้ประกอบการทั้งต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ
3. จัดระบบการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี

งบประมาณ 2,000,000 บาท

โครงการโรงเรียนปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร

หลักการและเหตุผล

จังหวัดสุพรรณบุรี มีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่การปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์ ที่มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากลสำนักงานเกษตรจังหวัดจึงจัดให้มีโครงการโรงเรียนปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรให้เกษตรกรผู้สนใจเข้ามาฝึกปฏิบัติกับทางโครงการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์เป็นผู้ให้คำแนะนำ

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรจังหวัด สถาบันการศึกษาในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด/ตำบล

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นสถาบันวิชาการและการวิจัยพัฒนาพันธุ์ข้าวเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์

ตัวชี้วัด

เกษตรกรผู้เข้ารับการอบรม ร้อยละ 80 สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรได้รับความรู้ความเข้าใจในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากลอย่างแท้จริง สามารถนำไปปฏิบัติและเผยแพร่ต่อผู้สนใจได้ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง
2. เกษตรกรปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์มีจำนวนมากขึ้น ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี
3. หน่วยงานภาครัฐและเกษตรกรร่วมกันทำวิจัยเกี่ยวกับการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง แบบครบวงจรสามารถนำไปขอตรารับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

เป้าหมายการดำเนินงาน (กิจกรรม)

1. จัดประชุมระดมสมองเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร และศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโรงเรียน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
2. หน่วยงานรับผิดชอบ และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ร่วมกันกำหนดหลักสูตร เนื้อหาสาระ รูปแบบการอบรม และพื้นที่ในการจัดตั้งโรงเรียน
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกรร่วมทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เกี่ยวกับการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ที่เพื่อเพิ่มมูลค่าของการผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ให้สูงขึ้น
4. ติดตามประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์

แบบครบวงจรทุก 3 เดือน

ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี

งบประมาณ 1,500,000 บาท

โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับเทคโนโลยีทางชีวภาพ

หลักการและเหตุผล

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีในการพัฒนาการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ จัดเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง เพราะได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งมาสู่รุ่นหนึ่ง โดยมีการใช้วัสดุทางธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดินให้เหมาะสมในการปลูกข้าวเป็นอย่างดี การผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีทางชีวภาพจึงเป็นโครงการที่จะก่อให้เกิดนวัตกรรมทางด้าน การปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์มากยิ่งขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างนวัตกรรมในกรรมวิธีการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์
2. เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด

1. นวัตกรรมใหม่ในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้น
2. เกษตรกรผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 80 มีความรู้ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีกรรมวิธีใหม่ในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไป
2. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางชีวภาพร่วมกับ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าหมายการดำเนินงาน (กิจกรรม)

1. จัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ การนำภูมิปัญญาไทยและเทคโนโลยีชีวภาพมาประยุกต์ใช้ในการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ และศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาเกี่ยวกับการปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์
2. ออกแบบและจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร
3. รายงานและประเมินผล เมื่อสิ้นสุดการอบรมในแต่ละหลักสูตร

ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี

งบประมาณ 1,000,000 บาท

สรุปสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรกรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ	ประเด็นยุทธศาสตร์แผนฯ	กลยุทธ์	โครงการ	ระยะเวลา	งบประมาณ หน่วย:ล้านบาท	
เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรกรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี						
1. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ 2. การปรับโครงสร้างภาคการเกษตร	มุ่งเป็นฐานการผลิตข้าวเกษตรกรอินทรีย์เพื่อการบริโภคที่ได้คุณภาพและมาตรฐานสากล	1. มุ่งเป็นฐานการผลิตข้าวเกษตรกรอินทรีย์เพื่อการบริโภคในประเทศและการส่งออกต่างประเทศ	1. โครงการให้ความรู้แก่เกษตรกรในการผลิตข้าวเกษตรกรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล 2. โครงการรณรงค์ลดปริมาณการใช้สารเคมีในการปลูกข้าว	นำร่อง นำร่อง	1.00 3.00	
		2. วิจัยพัฒนาพันธุ์ข้าวเกษตรกรอินทรีย์ที่มีคุณภาพและเอื้อต่อผลิตภาพสูง	1. โครงการทดลองแปลงปลูกข้าวเกษตรกรอินทรีย์ที่เหมาะสมแก่พื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี 2. โครงการรักษาคุณภาพของดิน	นำร่อง ระยะสั้น	0.50 2.00	
		3. เพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรกรอินทรีย์และสร้างรายได้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อย่างทั่วถึง	1. โครงการส่งเสริมการบริโภคข้าวเกษตรกรอินทรีย์ 2. โครงการอบรมผู้ประกอบการโรงสีข้าวและสมาชิก สหกรณ์ชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรกรอินทรีย์	นำร่อง ระยะปานกลาง	1.00 1.00	
	พัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง	1. พัฒนาให้เกิดเครือข่ายวิสาหกิจที่ครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด	1. โครงการจัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรกรอินทรีย์	1. โครงการจัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรกรอินทรีย์	ระยะยาว	2.00
			2. โครงการโรงเรียนปลูกข้าวเกษตรกรอินทรีย์แบบครบวงจร	2. โครงการโรงเรียนปลูกข้าวเกษตรกรอินทรีย์แบบครบวงจร	ระยะสั้น	1.50
			3. โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับเทคโนโลยีทางชีวภาพ	3. โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับเทคโนโลยีทางชีวภาพ	ระยะปานกลาง	1.00

โครงสร้างแผนปฏิบัติการเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรกรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	เจ้าภาพหลัก	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ความสอดคล้องกับแผน*
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ ก. การปรับโครงสร้างภาคการเกษตร ¹	1. มุ่งเป็นฐานการผลิตข้าวเกษตรกรอินทรีย์เพื่อการบริโภคในประเทศและการส่งออกต่างประเทศ	1.1 เพิ่มปริมาณพื้นที่การปลูกข้าวเกษตรกรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด	1. จำนวนพื้นที่ ปลูกข้าวเกษตรกรอินทรีย์ต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 10	1) มุ่งเป็นฐานการผลิตข้าวเกษตรกรอินทรีย์เพื่อการบริโภคในประเทศและการส่งออกต่างประเทศ	1. โครงการให้ความรู้แก่เกษตรกรในการผลิตข้าวเกษตรกรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล ¹ 2. โครงการรณรงค์ลดปริมาณการใช้สารเคมีในการปลูกข้าว ¹ 3. โครงการทดลองแปลงปลูกข้าวเกษตรกรอินทรีย์ที่เหมาะสมแก่พื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ¹ 4. โครงการรักษาคุณภาพของดิน ¹ 5. โครงการส่งเสริมการบริโภคข้าวเกษตรกรอินทรีย์ ¹	เกษตรกรจังหวัด	อบต. อบจ.	1
		1.2 เพิ่มปริมาณผลิตภาพข้าวเกษตรกรอินทรีย์ที่มีคุณภาพมาตรฐานสากล	2. ปริมาณผลิตภาพต่อไร่/ถังเพิ่มขึ้น	2) วิจัยพัฒนาพันธุ์ข้าวเกษตรกรอินทรีย์ที่มีคุณภาพและเอื้อต่อผลิตภาพสูง		เกษตรกรจังหวัด	สาธารณสุข อบต.	1
		1.3 เพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรกรอินทรีย์และสร้างรายได้เกษตรกร	3. ได้รับการรับรองคุณภาพจาก IFOAM	3) เพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรกรอินทรีย์และสร้างรายได้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อย่างทั่วถึง		เกษตรกรจังหวัด	อบต.	1
			4. มูลค่าราคาข้าวเกษตรกรอินทรีย์สูงขึ้น			เกษตรกรจังหวัด	อบต. /กรมพัฒนาที่ดิน/กรมขง ประทาน	1
						พาณิชย์จังหวัด	สาธารณสุข หอการค้า	1

หมายเหตุ * การเปรียบเทียบความสอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 (1 สอดคล้อง 2 ไม่สอดคล้อง)

¹โครงการนำร่อง(3-6 เดือน) ²โครงการระยะสั้น(ไม่เกิน 1 ปี) ³โครงการระยะปานกลาง(1-2 ปี) ⁴โครงการระยะยาว(3-5 ปี)

โครงสร้างแผนปฏิบัติการเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมข้าวเกษตรกรอินทรีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี (ต่อ)

แผนบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	เจ้าภาพหลัก	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ความ สอดคล้อง กับแผน*
	2.พัฒนาบุคลากรเพื่อ เพิ่มขีดความสามารถใน การแข่งขันของ วิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง	1.4 ให้เกษตรกรมี คุณภาพชีวิต สุขอนามัย และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	5. จำนวนผู้เจ็บป่วย ลดลง	1) พัฒนาให้เกิดเครือข่าย วิสาหกิจที่ครอบคลุม ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด	6. โครงการอบรมโรงสีข้าวและ สหกรณ์ชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าข้าวเกษตรกร อินทรีย์ ³	พณิชยจังหวัด	สหกรณ์ชุมชน สมาคมโรงสีข้าว สสว. อบต.	1
			.1. จำนวนเครือข่าย วิสาหกิจมีความ ร่วมมือในการพัฒนา สุกรคุณภาพ		7. โครงการจัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจ อุตสาหกรรมข้าวเกษตรกรอินทรีย์ ⁴	เกษตรจังหวัด	สสว. อบจ. อบต. สมาคมโรงสีข้าว สหกรณ์ชุมชน	1
					8. โครงการโรงเรียนปลูกข้าวเกษตรกร อินทรีย์แบบครบวงจร ²	เกษตรจังหวัด	กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ สถาบันการศึกษา อบต. อบจ.	1
					9. โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่กับเทคโนโลยีทางชีวภาพ ³	เกษตรจังหวัด	อุตสาหกรรม จังหวัด เกษตรกร สสว.	1